

Boş taryh

Category: Kitapcy, Nukdaýnazar, Publisistika, Sözler

написано kitapcy | 26 январа, 2025

Boş taryh BOŞ TARYH

Azatlykdan we şahsy inisiatiwalardan binesip hiç bir ideologiýa üstün çykyp bilmez.

«Halkyň esaslandyryş dabarasy» kartinasynyň 1967-nji ýylda Dun Siwen tarapyndan üýtgedilen görnüşi / Surat: Wikipedia

Nobel baýragyna mynasyp bolan ýazyjy Llosa geçen hepdäniň çarşenbe güni hytaýşynas iňlis professorynyň ýazan 700 sahypalyk täze kitaby hakynda «Maoizm» atly synyny çap etdirdi.

Llosa makalasynda meselä birnäçe tarapdan çemeleşýär, emma hasam beteri maoizmiň öz ýurdy Peruda oýnaýan roluna üns berýär.

Llosa bu gymmatly ylmy işe uly baha berýändigini-de aýdýar.

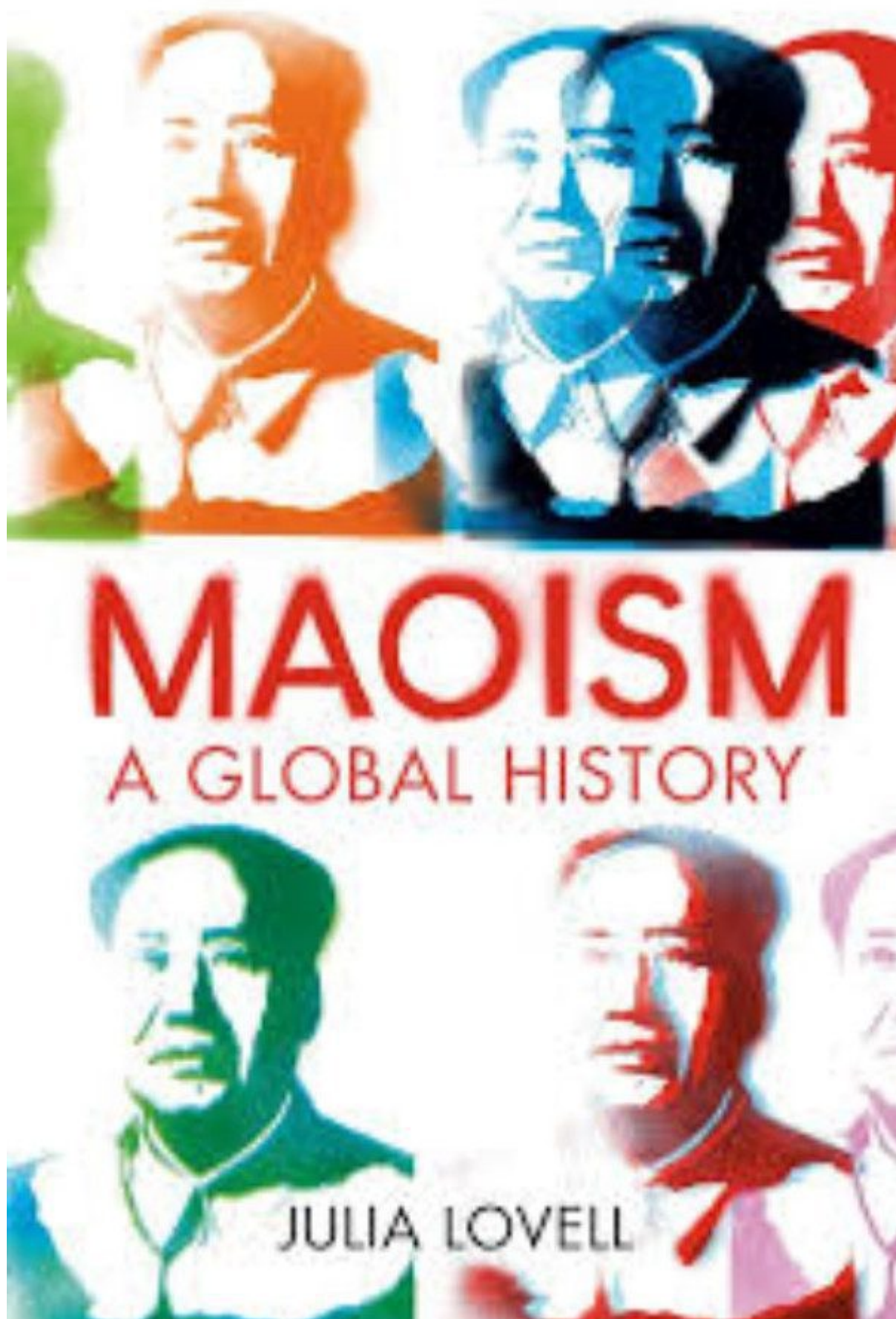
Awtor bilen birlikde aşa sosialistik düşünje bilen öz

bähbitlerini we şowly ruhy öňbaşçylygyny öňe sürýän ýowuz kapitalizmiň arasynda ähli dünýäni gysyp-gowurýan syýasy we ideologiki göreşe Mao Szedunyň adynyň ýöreýän tapgyry ýatlaýar.

Uly ýazyjynyň Mao Szedunyň häsiýeti we oýnan roly hakdaky şaýatlygynyň onuň şaýat bolmagyndan başga täze we ýörite tarapy ýok.

Makalasyňyň galan ýerinde Szedunyň kösenýän adamzat üçin umumy peýda gözleýänleriň ýollaryny doldurýan bolgusyz pikirleribwe şowsuz teoriýalary boýunça dünýäniň ýeten netijeleri bilen utgaşýar.

Ahyrynda Hytaýam «Gyzyl kitaby» we sözlän sözleri bilen birlikde Szedunyň yzda goýan hemme zady terk edip, taryhyň iň uly ykdysady güýçleriniň birine öwürüldi.

Llosa hytaý lideriniň ölüminden soň Pekiniň «Gyzyl kitabyň» on millionlarça nusgasy bilen näme ediljekdiginiň üstýnde iş geçirmäge başlandygyny we ýeke-täk çykalga tapandygyny aýdýar:

olary ýakmak.

Birnäçe bolgusyzlyk ýaly Szedunyň dünýäsinden yzda diňe ýatlamalar, puşmanlyklar, öz-özünden özgeren käbir gowulyklar galdy.

Yzynda millionlarça gurban we milliardlarça maddy ýitgi goýup giden ýeke-täk lider diňe ol däldi. Eger ol ýene birnäçe ýyl ýaşan bolsa, Hytaýyň kapitalistik üstünligiň modeline öwrülişine ýanyp-örtenip geçerdi.

Ol işçileriň däl-de, daýhanlaryň hökümetini gurmaýyň pikirini edýärdi. Emma ol millionlarça adamyň ölümüne sebäp boldy.

Bolgusyz çekişme Mao Szedun bilen sowet lideri Nikita Hruşçowyň kommunistik jennet babatyndaky çekişmesini ahyrynda kimiň üstün çykjakdygy meselesinde oňuşmazlygy bilen ýetjek derejesine ýetipdi.

Elbetde, iki tarapam munda şowsuzlyga uçrady. Llosanyň pikirçe, azatlykdan we şahsy inisiatiwalardan binesip hiç bir ideologiýa üstün çykyp bilmez.

Maoçy tejribeden has şowsuzy Szeduny goldan we ony teoriýalardyr synaglar bilen has köp humar oýnamaga gylawlandyran hyýalbent çepçilerdir.

Bularyň iň meşhury çuňňur akyl-paýhasy we tejribesi bilen pikir akymlarynyň başyny çekmegiň ýerine ekstremistleriň, akmaklaryň, ganhorlaryň arkasyndan el çarpan fransuz filosofy Žan-Pol Sartrdy.

Llosanyň aýtman galan zady-da munuň hem-ä çepçi, hemem sagçy nukdaýnazardan boşlugyň iň erbet tapgyry bolandygydy.

Semir ATAULLAH,

Liwanly žurnalist.

Duşenbe, 24.06.2024 ý. Publisistika